

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 14

Oslo, den 4. april 1935.

47. årg.

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5, Abonnementpris kr 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 10695 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 l, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dager fra 10—4. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4.

INNHold: Superior Wittes Hyrdebrev - Det stunder mot vår - Et hundreårsminne - Det pavelige diplomati - Adolf Hitlers hvite liljer - † Biskop Vaughan - Kardinal Pacelli blir Camerlengo - 80 år - Herhjemme - og derute.

Hyrdebrev for Mellem-Norges kirke-distrikt.

Av

Superior Witte.

Superior Wittes hyrdebrev for fasten 1935 er skrevet over ordene: «mitt åk er mildt og min byrde er lett» og vi gjengir det i det følgende i noe sammentrengt og forkortet form. Det innledes med en henvisning til at Gud har skapt menneskene med forstand og fri vilje og med et stort mål å strebe etter: det evige liv, den evige salighet. Dette mål er samtidig en lov — den store grunnlov som hele menneskeheten lever under. Her på jorden er denne lov identisk med Guds vilje og det er denne vilje vårt hele liv skal være innstillet på å erkjenne og følge. Til hjelp for denne erkjennelse har vi fått forstandens lys og en natur som er så viselig innrettet at den ut fra sig selv, fra sin egen bevissthet er istand til å kunne avgjøre hvorvidt en handling i sig selv er god eller slett. Til bevis på dette tjener bl. a. apostlen Paulus' ord når han sier om hedningene at de har i sig selv en lov og har lovens gjerninger skrevet i sine hjerter idet deres samvittighet vidner og deres tanker anklager eller forsvarer. Denne Guds lov, som er uavhengig av Guds åpenbaring og som alle kan erkjenne rent forstandsmessig, er den såkalte naturlige lov — men Gud har tillike åpenbaret sin vilje ad overnaturlig vei gjennom sine Bud. — I Paradiset lød for første gang et åpenbaret bud — på Sinai bjerg fikk Israel Guds ti bud, som imidlertid gjelder for alle tider og alle mennesker — forkynt som de er i klare bestemte ord gjennom profeten Moses. Han og hans etterfølgere formidlet autoriteten til den i tidens fylde fikk sitt høieste uttrykk, da Gud for å veilede menneskene mot deres evige mål

sendte sin enbårne sønn Jesus Kristus som forkynner og fortolker av den høieste lov, den guddommelige.

Men Kristus gjorde ikke alene loven «fullkommen» — han gir oss også kraft til å oppfylle dens bud og derved blir han vår Frelser som opplyser vår forstand og styrker vår vilje. Før Kristi komme var loven en byrde fordi vi ikke *kunde* oppfylle dens plikter og derfor blev mer og mer hildet i synd.

Men Kristus forblev ikke på jorden. Han innstiftet derfor sin Kirke til å hjelpe menneskene på vei mot deres livs mål og han gav apostlene og deres etterfølgere sin myndighet som autoritet. Denne autoritet, Kirkens hyrdeembede, lever iblandt oss og veileder oss i en bedre og bedre oppfyllelse av evangeliets lov, idet den hevder og utdypet det som allerede er foreskrevet i de ti bud. Men denne Kirkens autoritet står i motstrid til det moderne menneskes frihetstrang — og dette gir sig utslag i at man kun ser *menneskene* i Kirkens autoritet og bebreider katolikker at de står under paven, biskopenes og prestenes formynderskap idet man ønsker å forme livsloven etter eget forgodtbefinnende.

Imidlertid er den logiske følge av å forkaste Kirkens autoritet at man benekter Kristi autoritet hvilket i hele sin konsekvens vil føre til at man benekter Guds eksistens. Kirkens autoritet hviler på Kristi guddommelighet og på hans høitidelige løfte at den i utøvelsen av sin myndighet ikke kan ta feil eller lede menneskene vill. Det er denne overbevisning som får oss katolikker til frivillig å underkaste oss Kirkens autoritet i inderlig kjærlighet til Kristus — ti også paven, biskopene og

prestene må følge i lydighet den lov de selv forkynner. Den er jo ikke *deres* verk.

Som støtte og hjelp for autoritetens ord har vi vår samvittighet som i det rette øieblikk minner oss om hvad Guds vilje krever av oss. Den er Guds stemme i oss — men vi kan overhøre den, sette oss op imot den. Av alle jordens skapninger er ene mennesket utrustet med fri vilje, og dette er vårt store ansvar ikke minst fordi den uendelig rettferdige Gud har satt en evig straff for den som ikke *vil* hans vilje. Men det tilkommer ikke oss å sitte til doms over våre medmennsker — Herren selv har forbeholdt sig *dommen*, Kirken skal forkynne loven og straffen. Men denne straff er skjenket av den allgode lovgiver for at vi ikke skal falle i hans rettferdighets hender når fristelsene stormer inn på oss og vi synes at hans lov er en trykkelige byrde slik at vi ikke kan føle den kjærlighet til Gud som vi må nære for å kunne motstå synden. Men da vil mulig frykten for straff holde oss igjen ti som salmisten sier: «Guds frykt er begynnelsen til visdommen».

Gud er rettferdig — men vil vi vite om Guds uendelige barmhjertighet så gå til Golgata, o menneske. Der lider Guds sønn i all sin guddommelighet allverdens smerte og skam. «Han er ofret fordi han selv vilde.» Og er vi derfor svake og motfalne styrker Frelseren vår svake vilje med sin nådes kraft. Han hjelper oss å holde loven og føie vår vilje i overensstemmelse med Guds hellige vilje. Det er den kristne fullkommenhet, og da Guds vilje er fri mister ikke vår vilje sin frihet men kommer inn i den rette utviklingsbane. Guds kjærlighet utgydes i våre hjerter og vi blir Guds barn med Guds barns herlige frihet. Ved Kristi forløsning er vi forenet med den frie og hellige Gud.

Guds lov kan nok betegnes som en byrde men den gir oss friheten. Og så slutter hyrdebrevet med å citere den hellige Augustinus: «Kristi byrde er ingen byrde for den som bærer den men en vinge for den som vil svinge sig op, også fuglene bærer en byrde, de bærer den og bæres av den op til himmelen.» Men alt overraskende er Kristi ord: «mitt åk er mildt og min byrde er lett.»

Det stunder mot vår.

Det stunder mot vår —
mot vår i naturen som lengtende står,
mot vår for Guds Kirke som kjempet og led
mens dagene vandret og vinteren skred.
Snart flager de jublende lerker mot sky
i vårdagens gry.

Ja, sikkert vi tror,
slik går det vår Kirke heroppe i Nord:
Der kommer en morgen med liv efter død,
når isskorpen smelter i vårsolens glød,
når fordommens isnende skodde forgår
i sannhetens vår.

Di brøiter oss vei
i skog og i ødemark, vidde og hei.
Det koster nok møie, men møien er kjær,
ti foran oss lyser forjettende nær
de fagreste utsyn mot hav og mot strand
i soldagens brand.

Vår vinter var lang —
med stilhet og øde der fuglene sang,
med bleke, tungsindige dager som rant
i knugende mismod når nettene svant.
Men snart nynner våren så frigjort og glad
sitt jublende kvad.

O hjertenes vår,
kom snart med ditt grovær for seden vi sår —
så sjeler som lenges mot klarhet og ro
kan favne med jubel forfedrenes tro.
Skjenk nybrott og vekst for Guds vingård i Nord
for hjerter som tror.

K. Kjelstrup.

Et hundreårsminne.

VI.

Februarrevolusjonen i 1848 som medførte kongedømmets fall og republikkens innførelse i Frankrike, kom til for en kort tid å bringe père Lacordaire inn i det politiske liv. Det har vakt forundring og kritikk at Lacordaire lot sig rive med av denne bevegelse, men en nærmere overveielse av dette års begivenheter forklarer fullt ut hans holdning. I og for sig var han en tilhenger av kongedømmet, men Julimonarkiet hadde ikke utviklet sig slik at Lacordaire hadde kunnet slutte sig til det med noen slags begeistring. Selve februar-revolusjonens forløp viste dessuten tendenser som måtte få Lacordaire til å tro at nu skulde hans ungdomsdrøm bli virkelighet: et samarbeide mellom Kirken og et fritt samfund. Han håpet at den såkalte «annen» republikk i frihet skulde følge Kirkens ledelse på det moralske og det sosiale område, ti Februar-revolusjonen hadde ikke som Juli-revolusjonen noen anti-klerikal karakter. Tvertimot, det viste sig gjentagne ganger at geistligheten stod høit i kurs hos de brede lag og ved flere anledninger blev Kirken og prestene hyldet av revolusjonens menn. Den pavelige nuntius, og Paven selv, Pius IX, uttalte sig meget anerkjennende om den besindighet som Paris' befolkning viste under denne revolusjon. Da père Lacordaire 27. februar dette år besteg Notre-Dames prekestol, mens barrikadene ennu ikke var revet ned, fyltes kirken av en stor skare som i dyp forventning lyttet til hans ord, i det håp at han vilde komme inn på de siste begivenheter. Etter å ha takket erkebiskopen, mgr. Affre, for det eksempel han hadde gitt ved å åpne domkirkens dører for Guds ords forkynnelse like etter en revolusjon, hvor alt syntes å gå til grunne, gikk père Lacordaire over til konferansens emne: spørsmålet om Guds eksistens. Men da han plutselig utbrøt: — «Hvis jeg våget å innlate mig på noe bevis om Guds tilværelse, da vilde katedralens dører åpne sig og vise oss dette folk, dette folk som praktfullt i sin vrede, har håret Gud op til alteret, omgitt av ærbødighet og tilbedelse . . .» blev forsamlingen revet med i begeistring og applausen brøt løs under de ærverdige-hvelvinger. Lacordaire stanset den straks og sa: «La oss ikke applaudere Guds ord. La oss tro på det, elske det og virkeliggjøre det. Det er det eneste bifall som er Gud verdig, og som kan stige op til himmelen.»

Lacordaire hadde ikke ønsket revolusjonen, men han betraktet den som en Forsynets straff mot et styre som hadde vært utro mot sine løfter, og som på mange måter hadde søkt å hemme religionens frie utøvelse. Etterat revolusjonens første bølger hadde lagt sig blev det utskrevet valg på representanter til en nasjonalforsamling som skulde legge grunnvollen til det nye system og befeste dets frihet og uavhengighet. Det

var et nytt tidens tegn, som man på katolsk hold hilste med stor tilfredshet, at folket til denne forsamling innvalgte tre biskoper og tyve prester. Blandt disse var Lacordaire, valgt med 200,000 stemmer, som representant for Marseille og Toulon. Lacordaire tok plass i sin dominikanerkutte til *venstre* i salen. Han har siden betegnet dette som en feil. «Jeg var for ny som republikaner til å kunne ta et så utpreget standpunkt.» Lacordaire tok kun ordet to ganger, og han skulde snart oppleve skuffelser som for alltid fjernet ham fra politikken. Han opdaget at det var gjennemførlig å være uavhengig og samtidig utrette noe i politikken. Man måtte velge sig et parti, og det fant Lacordaire uforenlig med sin stilling som prest og munk. Den 15. mai blev forsamlingen oversvømmet av en stor folkeskare som trengte inn fra gaten. I tre timer varte dette uverdige spill, som riktignok ikke førte til blodsutgydelse, men som dog ikke var uten fare. Lacordaire forstod med det samme at han hadde tatt feil, da han drømte om opprettelsen av et kristent demokrati. Han innså at man ikke kunde regne med et katolsk flertall og at politikken vilde medføre kompromisser og konstallasjoner som han ikke kunde gå med på, og han inngav sin demisjon som medlem av Nasjonalforsamlingen. Statkuppet i 1851 gjorde ikke noe særlig dypt inntrykk på ham, skjønt han anså det for ytterst betenkelig at et militærdiktatur fikk avgjørende innflytelse på landets forfatning, og han var helt klar over at også Kirken kom til å lide under det nye diktaturstyre. Statskuppet var i hans øine et tydelig eksempel på det politiske livs korrupsjon, og det smertet ham dypt at katolikkene i stort antall søkte det nye styres gunst. Selv trakk han sig mer og mer tilbake fra det offentlige liv.

Da han holdt sin siste fastepreken i Notre-Dame 1 mars 1851 kom den til å forme sig som en slags avskjedspreken. «Jeg er,» sa han, «nådd frem til dette punkt i et menneskes liv, hvor man forlater ungdommen og hvor man stiger ned i avmakt og glemsel. Jeg ønsker det ikke anderledes siden det er livets gang ifølge Forsynets bestemmelse, men la mig sammen med eder som har vært mitt reisefølge få gjenkalle noen av de minner som knytter mig til eder og til denne katedral.» Han minnedes prestevigslen som han hadde mottatt der, den første preken, 8. mars 1837, og den første preken som dominikaner noen år senere. «Det er her under disse stene at mine første erkebiskoper hviler — han som gav mig så ung som jeg dengang var det ærefulle hverv å forkynne Guds ord for eder, og han som kalte mig tilbake hertil efterat min mistillit til mine egne krefter hadde fjernet mig fra eder. Det er her at jeg nu i den tredje erkebiskop*) har gjenfunnet det samme hjerte og den samme

Gjensidige

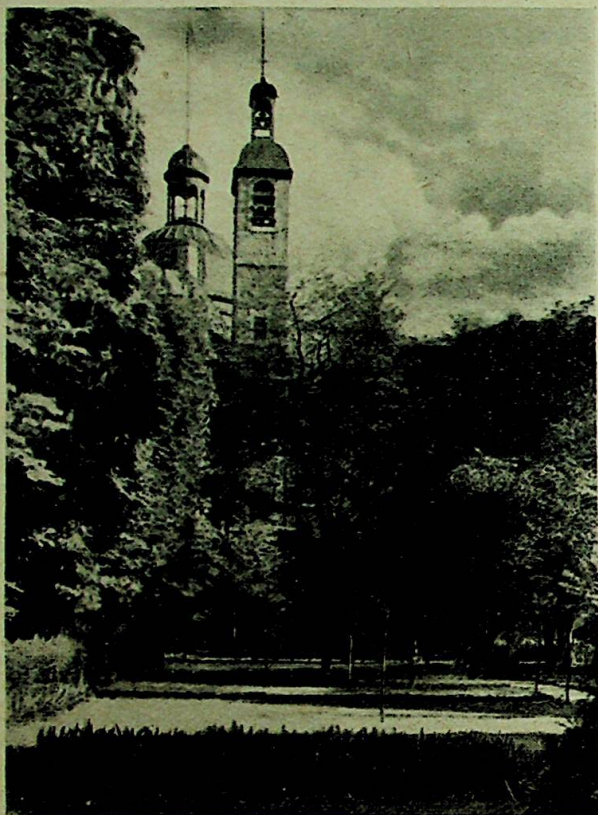
Norges eldste livsforsikrings-
og livrenteselskap

Stiftet 1847.

*) Mgr. Sibour.

beskyttelse. Og det er her de er begynt disse vennskaper som har vært mitt livs trøst og at jeg ensomme mann, ukjent av de store og utenfor partiene, og fremmed for de steder hvor mengden kommer sammen, har møtt sjeler som har elsket mig.

Karmelitt-klostret i Paris.

O, Notre-Dames mure og hellige hvelvinger som har båret mine ord ut til så mange sinn, som var uten Gud, jeg fjerner mig ikke fra eder. Jeg sier kun hvad I har vært for mig. Og I mine tilhørere blandt hvem jeg kanskje har sådd sannhet og dyd, jeg vil være forenet med eder i fremtiden, som jeg har vært det inntil nu. Men hvis en dag mine krefter svikter, hvis dere skulde komme til å forakte restene av en røst som I har hatt kjær, så vit at I kan aldri bli utakkneilige, ti intet kan herefter forhindre at I har vært mitt livs ære og I vil bli min krone i evigheten.» Det ble hans avskjed med Notre-Dame. Etter statskuppet 2. desember 1851 vegret han sig bestemt for å følge erkebiskopens anmodning om å gjenopta sine konferanser.

Lacordaires siste år kom til nesten utelukkende å bli viet ungdommens oppdragelse og undervisning. Dominikanerne hadde fått overdratt den gamle skole i Sorèze, i nærheten av Toulouse, og pèr Lacordaire ble skolens bestyrer. I løpet av noen få år lykkedes det ham å gjøre skolen til en av Frankrikes beste. Elevantallet vokste på kort tid fra 120 til over 300. Det er ikke her anledning til å komme nærmere innpå Lacordaires pedagogiske metoder. De gikk især ut på å vekke ele-

venes æresfølelse, og det er hevet over all tvil at Lacordaire opnådde ypperlige resultater. Han øvet ved sin anseelse, ved sitt livs eksempel en sterk innflytelse på elevene, som i hans skole ikke bare erhvervet sig kunnskaper, men tillike fikk dannet sin karakter eller endog skapt sin personlighet. Elevene kunde ikke undgå å bli slått av pèr Lacordaires enestående selvopofrelse i sitt arbeide og hengivenhet for dem. Kontakten med Lacordaire kom til å prege mange av dem for hele livet.

Lacordaire har en gang gitt en definisjon av presten: «Presteskapet det er menneskets offer føiet til Guds offer, og den er kallet til det, som i sitt hjerte har fattet verdien og skjønnheten av menneskesjelen.» Hans liv som prest og munk var en levendegjørelse av dette høie ideal, som hadde grepet ham i hans ungdom. Til sin død har han av hele sin sjel arbeidet på å virkeliggjøre dette. Han oplevet som predikant suksess i en grad som det kun times få. Men han var så helt igjennem prest at suksess og virak aldri forvirret ham, aldri forstyrret hans ydmyghet som var rotfestet i hans dype mistillit til sig selv, og hans innerlige tro på Kirken forenet med en i sannhet brennende kjærlighet til hans Mester. Dominikanerpater Chocarne har i sin praktfulle bok om Lacordaire gitt et overbevisende innblikk i hans indre, personlige liv. Der fortelles ting om hans botsøvelser som kan synes rystende, men som blir forståelige og beundringsverdige, fordi de må sees på bakgrunn av de store triumfer predikanten oplevet. I krypten i det gamle Couvent des Carmes, hvor Lacordaire hadde sitt kloster*) mens han preket sine siste fasteprekener i Notre-Dame, kan man ennu idag betrakte det kors som han en Langfredag lot sig henge op på i tre timer som en forberedelse til sin lidelsespreken. Først etter hans død blev dette kjent for den store almenhet.

Hans siste år var hjemsoøkt av sykdom. Han var ikke mer enn 58 år, men det var tydelig at kreftene begynte å svikte. I januar 1861 drog han til Paris for å bli optatt som medlem av det franske Akademi. Det var protestanten Guizot, den berømte statsmann og historieforsker som holdt velkomsttalen, hvori han uttalte at hele Frankrike gav sitt bifall og uttrykte sin glede over det syn som akademiet denne dag kunde fremvise, da for første gang en munk blev innvalgt i de «udødeliges» krets. Lacordaire takket og uttalte at denne stund for ham var et symbol på det som hadde vært hans livsmål: en forsoning mellom hans århundre, hans land, videnskapen, friheten og den katolske tro.

Efter hjemkomsten til Sorèze var det tydelig at hans krefter stadig avtok. En stor skare av hans venner og beundrere valfartet til stedet for å ta avskjed med ham. Pave Pius IX forlangte å holdes underrettet om paterens tilstand og sendte gjentagende ganger sin velsignelse til Lacordaire på sykeleiet. Efter en lang og smertefull døds kamp utåndet han 21. november 1861.

Vi har i noen få artikler søkt å gi et bilde av denne store manns innsats i Kirkens tjeneste. Efter som årene

*) Det er det katolske universitet i Paris med dets preste-seminar som nu har til huse i det gamle kloster.

er gått er anerkjennelsen av hans fortjenester stadig blitt mer omfattende. Lacordaire var ikke uten feil, men få har evnet som han å innse og innrømme sine feil. Og selv med disse feil var han uten tvil en av de største og mest høireiste skikkelser i det forrige århundre. Hans innsats for Kirken i Frankrike kan vanskelig overvurderes. Mer enn noen annen enkelt mann bidrog han til atter å skape respekt og sympati for Kirken, efterat revolusjonen og reaksjonen hadde ødelagt mest mulig for den. Ved sitt ry som predikant fikk han en moralsk autoritet så stor at han fikk gjenoprettet St. Dominikusordenen i Frankrike og den nye

franske gren av ordenen betød en fornyelse og en ny blomstring for den gamle orden. Bak dette gjenreisningsarbeide og alt det det har ført til, står père Henri-Dominique Lacordaire som ophavsmannen. Han blev Guds redskap, Guds trofaste redskap til å øve en stor gjerning. Derfor må hans navn og hans eksempel aldri glemmes.

*

Hundreårsdagen for père Lacordaires første konferanse blev feiret i Notre-Dame 8. mars med en stor tale av dominikanernes ordensgeneral, père Gillet, i nærvær av en tallrik forsamling med Paris' erkebiskop kardinal Verdier i spissen.

Det pavelige diplomati og dets oppgave.

Kristus og diplomati skulde synes å være to begreper som vanskelig kan passe sammen. Det kan heller ikke benektes at ordet «diplomati» har en biklang som ikke harmonerer med den hellige tone som lyder i Kristusnavnet. Og selvfølgelig kan man ikke stille Kristus som kalle sig sannheten overfor den diplomatiske type hvis liv og gjerning altfor meget svarer til den bekjente definisjon, Henry Notton engang ga av en gesandt: «det er en dyktig mann som er utsendt for å lyve for fedrelandet» At denne type ikke har noe å gjøre med Kristus den personifiserte sannhet, og intet har å utrette i Kirkens tjeneste sier sig selv.

Naturligvis er det kirkelige og pavelige diplomati også diplomati, men i ordets edleste og beste betydning: diplomati i den guddommelige sannhets tjeneste, i tjeneste hos Guds rike her på jorden. Men nu kan man jo spørre: trenger Kirken overhodet diplomater i sin tjeneste? Svaret er gitt når man tenker på det pavelige diplomatis oppgaver og mål: å vareta Kirkens rettigheter og interesser på jorden! Det sier sig selv at dette er av den største betydning.

Og hvorfor skulde ikke Kirken benytte sig av et middel, som i sig selv er godt og ved sitt hellige formål blir ennu bedre og som — hvad det pavelige diplomatis historiske kjennsgjerninger beviser — har formådd å gjøre menneskeheten de største tjenester? Skulde Kirken rolig se på at kirkefiendtlige regjeringer arbeidet for å skade dens autoritet og berøve den f. eks. dens rett til å opdra ungdommen? I de fleste land er katolikken ute av stand til selv å beskytte og forsvare sine rettigheter, fordi deres fordringer og protester har så liten virkning på diplomatenes og statsrådenes grønne bord. Men en offisiell representant for Kirken vil bli hørt — og selv om han ikke opnår alt det han gjerne vil, så når han alltid noe til katolikkenes gagn, selv hos regjeringer som ikke er vennlig sinnet overfor hans sak.

Et bevis på dette har vi i den storslåtte karitative virksomhet, som Benedikt XV personlig og gjennom sine representanter utfoldet i de fryktelige uker efter verdenskrigens ophør rundt om i nesten alle europeiske stater, ja selv i Asien. Hundretusener av sultne mennesker blev bispist og opkledd i de land som hadde lidt mest under krigen, og tusener av fedre og sønner blev

på pavens intervensjon løslatt av krigsfangeleirene og sendt tilbake til sine hjem.

Under fredsforhandlingene var det atter paven som gjennom sine representanter energisk talte de undertrykte og overvundnes sak.

Nuntius Ratti — den nuværende pave Pius XI — var kirkelig overkommisær i Schlesien og søkte altid å optre upartisk og strengt saklig, hvorfor han også av tyskerne blev utskutt som kommisær under avstemningen, mens polakkene beskyldte ham for å være tyskvennlig og forlangte at han skulde forvises til Warschau.

— Blandt det pavelige diplomatis menn i den nyere tid finner vi to, hvis navn har verdensberømt klang: Mariano Rampollo del Tindaro og Eugenio Pacelli. Kardinal Rampollo, som i 16 år i egenskap av Leo XIII's statssekretær ledet pavestatens utenrikspolitikk med klokskap og forutseenhet, var samtidig en stor kirkefyrste, hvis fromhet og ydmykhet gjorde et dypt inntrykk på alle dem som lærte ham personlig å kjenne. Det annet store navn er den nuværende statssekretær kardinal Eugenio Pacelli, som i en årrekke løste den meget vanskelige oppgave: å være nuntius først i Bayern og siden i Berlin, slik at han vant alles aktelse, ikke minst sine motstanderes. Det er ham som nu leder det pavelige diplomati i utlandet, men man må alltid erindre at dette diplomati også er utstyrt med rent kirkelige fullmakter, hvis omfang imidlertid ikke er det samme overalt. Hvor lenge de blir på hvert enkelt sted er avhengig av omstendighetene — men praksis er at de efter ca. 10 år forflyttes. De har alltid en viss overoppsikt med det kirkelige liv på de steder hvor de er, samt rett og plikt til å overvåke, at de inngåtte konkordater og avtaler blir overholdte. Hvis dette ikke skjer har de straks å nedlegge innsigelse derimot. Av dette vil man forstå, at deres oppgave ikke er bare representativ eller et æreshverv med lite arbeid og få bekymringer, men at deres stilling krever megen tålmodighet, forutseenhet og klokskap av sin innehaver. At der også trenges mot viste sig i de farlige revolusjonsdager efter verdenskrigen, hvor de pavelige gesandter ofte var de eneste som blev på sin post — således var nuntius Ratti alene tilbake i Warschau i 1920, da bolsjevikkene bare stor noen få mil utenfor byen idet alle de andre diplomater

over hals og hode hadde forlatt stedet — mens mgr. Pacelli likeledes forblev i München i 1919 under Kurt Eisners revolusjonsdiktatur, skjønt stillingen var meget farlig og han til og med den 29. april blev truet på livet av kommunistiske soldater.

Ja — der finnes ennu mer ophøiede eksempler på, at de pavelige sendemenn ikke alene er diplomater men i første rekke føler sig som stedfortreder for St. Peters efterfølger, for Kirkens synlige hyrde, og i særlig grad derfor søker å dra omsorg for de udødelige sjeler som er betrodd dem.

Således vil vi minne om mgr. Carolas offerdød i Bolivia hvor han var nuntius. I de fire år, 1917—21, som han virket i landet gjennomreiste han dets urskoger til hest på kryss og tvers for å rekke frem til indianerbefolkningen og få klarhet over deres åndelige og materielle levevilkår. På en av disse reiser hvor han hadde vært 3½ måned i sadlen og 40 netter under åpen himmel, pådrog han sig en feber og ga sitt liv for landet og befolkningen slik som han selv så innerlig hadde ønsket det. Det er ikke for meget sagt at alle sørget over hans bortgang — hans likferd formet sig som en storslagen folkesørgefest og regjeringen besluttet enstemmig å reise et monument for ham.

Overalt tjener det pavelige diplomati i første rekke den hellige Kirke men nettop derved hele folkets vel. Midt i kampen og striden er de herolde for rettferdighet og fred og peker stadig på evighetsverdiene i en tid, hvor de fleste menneskers tanker kretser mest om det som hører tiden til. De støtter og forsvare statens bærende krefter: religion og moral, autoritet og rettferdighet. De er ikke egocentriske og maktsyke, men

alle lands vel ligger dem på hjerte og de ønsker det besste i samme grad for Russland, Tyskland og alle andre stater som de ønsker det for Italien.

Til slutt et citat fra Guinta-Schlegel: «Det pavelige diplomati er det eldste i verden i sin art og sitter derfor inne med de største erfaringer. Deres tradisjoner er en uavbrutt kjede hvis ene ledd føier sig jevnt inn i det foregående og det arbeider siden uminnelig tid for og mot det samme mål. Det gjør dets midler på engang så enkle og mangfoldige: enkle i linje og mangfoldig i erkjennelse og metode. Rom regner ikke med tiden men med evigheten — det kjenner ingen landskirker men en universalkirke og står over alle folkeslag. Rom kan alltid vente og har ingen hast fordi den er hevet over det tidsbestemte. Rom vet at alt som skjer av medgang eller motgang av ondt eller godt er bare tidsbølger som engang vil munne ut i evighetens ocean — og som vel kan slå hårdt mot Kirkens fot men ikke rokke den, der den står som klippen fast i brenningens brus. Og denne tidløshet gir overlegenhet og tålmod når det gjelder å bedømme menneskelige foreteelser. Kongeriker kan forsvinne, nasjoner oppløses — troen står fast som det siste men også beste tilfluktssted for menneskeheten. Den enkelte såvel som et folk må finne troen og dermed kjærligheten til Gud og menneskene ti da løses alle problemer og det umulige blir mulig. Derfor er det ikke Roms sak å løpe etter noen eller noe — den venter fordi den vet at før eller senere kommer dens time. Dette er vatikansk politikk —»

Ja, dette er vatikansk politikk, det pavelige diplomatis innstilling og oppgave: arbeide for troens, håpets og kjærlighetens suverenitet i alle land, blandt alle folk!

Adolf Hitlers hvite liljer.

I bladet «Der deutsche Weg» — et organ for den sannhet som nu ikke kan la sin røst lyde i Tyskland, hvorfor bladet må utkomme i Holland — finner vi følgende vakre stykke som vi gjengir i sammentrengt form:

I den inn- og utenlandske presse er blitt meddelt at der på den avdøde bekjenner-biskop Nikolaus Bares' grav i Berlin er blitt nedlagt en krans av hvite liljer og hvite roser, på hvis røde silkesløfe lestes navnet: Adolf Hitler.

Ja — menneskelig sett er det en vakker gestus når man i døden ærer en modig motstander, en uforferdet stridsmann, en kristen helt som biskop Bares og vi skal ikke være de siste til å anerkjenne det menneskelige trekk hos føreren, som derved er kommet til syne.

Liljer! De hever sig over alle andre blomster ved sin størrelse. Liljer! De gleder Gud og menneskene ved sin rankhet. Hvite liljer! Tegnet på renhet. Ja, biskop Bares og liljer hørte sammen og det har føreren erkjent ved sin siste hilsen.

Ti han kjente biskop Bares — fra personlig samvær, privat ordveksling og offentlige forhandlinger. Han kjente biskop Bares som predikant og som taler for en liten krets. Føreren visste hvad biskop Bares tenkte om hin ulykkesnatt den 30. juni ifjor — visste hvad han sa og mente om all den lidelse som Rosenberg, Baldur von Schirach og deres

like har bragt over det kristne Tyskland. Føreren visste at biskop Bares var en heroisk kristen og at han var ubøielig i sin harme over meget av det som føreren tillot og var årsak til. Allikevel gav han den døde hvite liljer.

Måtte denne handling dog bety mer enn bare en vakker gestus! Måtte denne handling bli innledning til en ennu større hvis motto blir: «frihet og hel anerkjennelse av kristendom og Kirke!» Heller ikke føreren er udødelig — og biskopen av Berlins friske grav viser hvor fort døden kan komme. Den dag vil også komme da selv «der Führer» ikke trenger annet her på jorden enn en kistes snevre rum. Og hvor lykkelig vil da ikke det kristne Tyskland være om det ikke ved denne bære blev hørt de ord som lot den døde gå til «Walhall» men at der om den stod kristne som ba varmt og sterkt til Gud: «Giv ham den evige hvile». Og roser, kjærlighetens røde roser vilde vi strø over graven.

*

Ti der er ingen motsetning mellom tysk og kristen — og føreren skal vite at fra vår aktelse til vår kjærlighet er der for ham nu bare ett eneste skritt og det er: h a n d l i n g. Det er dog kun en relativ liten flokk som binder millioner ved sine ukristelige ideer og nyhedenske anskuelser. Og handlingen som vi kaller på er at føreren vilde si til denne lille flokk: «Venner, I og vi har tatt feil i valget av de midler

som skal redde Tyskland — I har stillet feil diagnose og grepet feil når I vilde rive kristendommen ut av folkets hjerter. Vær ærlig: har det surrogat som I har gitt folket istedenfor religion hatt noen bedre tilstande å påvise? Har moral og sedelighet, troskap og påliteligheten tatt et nytt opsving? Oplever vi ikke daglig ny korrupsjon? Må ikke den ene renselsesprosess efter den annen befri oss for umoralske elementer og mistror vi ikke hverandre mer enn noen gang før? Nei — jeg vil ikke være med på dette mer! Det skal være slutt! Ikke vil jeg mere støtte mig til eder og eders trykk på folket skal forsvinne! Kristendom skal være grunnlaget for staten og mine handlinger. Jeg vil ikke bekjenne mig til fremmede guder! Jeg vil ikke fryktes — jeg vil elskes uten hykleri og smiger. Dette sier jeg nu —!»

*

Det var en handling verdig de hvite liljer på biskop Bares' grav! Og den jubel som vilde bruse gjennom hele landet kan vi ikke forestille oss! Men er det så umulig? Jernkansleren — Bismarck selv — innså sin villfarelse og slog inn på en ny vei. Han talte et ord — og handlingen var der!

Om det vil skje? Gud alene vet det! Men føreren vet hvad han har gjort. Han vet også om de hvite liljer som han lot overrekke hovedstadens biskop alene gjaldt den døde eller om de også var en hilsen til de levende. Men la oss håpe at denne liljekrans er et symbol på redning, frihet og vårt elskede fedrelands sanne storhet!

Biskop Francis Vaughan.

Kun 58 år gammel er den engelske biskop Francis Vaughan av Menevia, Wales, død efter en operasjon han måtte underkaste sig og som hans svake hjerte ikke kunde tåle. Hans altfor tidlige død har vakt stor sorg i England hvor han var ualmindelig aktet og avholdt.

Det var meningen at han skulde ha ledet den engelske pilgrimsferd til Lourdes i anledning av det store Triduum som avholdes på dette sted som avslutning på det hellige år, og som derfra skulde dra til Rom for å overvære kanonisasjonen av John Fisher og Thomas More.

Den avdøde blev konsektrert i 1926 og var da det femte medlem av familien Vaughan som i løpet av tre generasjoner har oppnådd bispeverdigheten. Han var nevø av kardinal Vaughan og blev vigslet til prest i 1903 i Rom. I årene siden da utførte han et stort og selvopofrende arbeid i Kirkens tjeneste i England — så meget desto mer opofrende som han aldri var sterk av helbred. Særlig viet han sig omsorgen for katolsk familieliv og fikk derved en sjelden god kontakt med hjemmene i sitt bispedømme, hvilket gav hans virke en vidtomspennende samfunsbetydning. R. I. P.

Kardinal Pacellis utnevnelse til Camerlengo.

I anledning av den offisielle meddelelse som er utsendt fra Vatikanet og som går ut på at i det hemmelige konsistorium, som avholdes i den første uke av april vil kardinalstatssekretær Pacelli motta sin utnevnelse til Camerlengo, har man spurt hvad en «Camerlengo» i grunnen er. Vi skal derfor opplyse:

Camerlengoens embed var engang et av de betydeligste i den romerske Kurie. Han var pavens finansminister og stod i spissen for det apostoliske Kammer, som forvaltet den hellige Stols formue og finansielle forhold. Ennu den dag i dag har de prelater som tilhører dette apostoliske Kammer særlige forrettigheter, men de beklær nu mer et hoffembede og har intet direkte med finansvesenet å gjøre, idet dette nu bestyres av en liten kardinalkommisjon med bistand av erfarne fagfolk. Camerlengoens stilling er nu et rent æreshverv med undtagelse av i tiden mellom en paves død og til hans etterfølger er valgt. Da er Camerlengo den viktigste mann i hele Vatikanet. Han har på embeds vegner å konstatere pavens død og etterpå i spissen for hele kardinalkollegiet å vareta den hellige Stols interesser og rettigheter.

Da Pius IX var død hadde Camerlengo en særlig vanskelig hverv å røkte. Konklavet trådte sammen i konflikten med Italia og «det vatikanske fangenskap»s tegn og det kom nu an på om man kunde holde enhver politisk innblanding i pavevalget utenfor. Den daværende Camerlengo løste med takt og fasthet denne opgave. Det var kardinal Joachim Pecci, som selv forresten blev valgt til pave og tok navnet Leo XIII. Siden er ingen Camerlengo og overhodet ingen kuriekardinal blitt valgt til pave. Pius X var patriark av Venedig — Benedikt XV hadde ganske visst arbeidet lenge i statssekretariatet som Rampollas disippel men blev først som erkebiskop av Bologna utnevnt til kardinal. Pius XI reiste til konklavet som erkebiskop av Milano.

Kardinal Pacellis utnevnelse til Camerlengo er uten tvil et bevis på den særlige høiaktelse, som den hellige Fader har for hans personlighet. Selv om dette nye embed langt mer er en ære enn et arbeid, så knytter det dog sin innehaver ennu fastere til Kurien og avliver derfor det rykte at kardinal Pacelli aktet å be sig fritatt for sitt statssekretærhverv for å vie sig til sjelsorgen i en italiensk erkebiskopresidens. Han vil bli uundværlig nu, ti kardinalstatssekretæren trer tilbake fra sitt embed når en pave dør men Camerlengo blir stående.

80 ÅR.

Oslo eldste konvertitt bundtmaker Carl Hagbarth Hansen fyller 80 år den 8. april. Siden han i 1904 blev gift med Josefine Bader har han sammen med sin hustru vært Kirken og St. Olavs menighet en trofast støtte. Det vakte derfor almindelig glede, da han ifjor blev optatt i Kirken. — En av hans døtre er St. Josephssøster. «St. Olav» sender sine hjerteligste lykønskninger til fødselsdagen!

Neste nummer av „St. Olav“ er vårt påskenummer og utkommer tirsdag den 16. april

Herhjemme: —

Rettelse. — Ved en beklagelig inkurie stod det i referatet fra St. Halvardslagets generalforsamling — inntatt i «St. Olav» nr. 13 — at fru Tangstad blev valgt til suppleant. Skal være hr. Tangstad.

OSLO. — St. Olavsforeningen avholdt søndag 31. ds. sin generalforsamling i festivitetslokalet i forbindelse med familieaften. Fremmøtet var godt. Formannen, hr. Olav Andersen, hilste forsamlingen med den katolske hilsen hvorpå Olavshymnen blev avsungen. Derpå oplestes årsberetningen av sekretæren, hr. Dahl-Myhre. Styret har bestått av mgr. Kjellstrup, Olav Andersen, formann, fru Irene Elieson, viceform., E. Dahl-Myhre, sekretær, Erling Bruce, kasserer, fru Dagny Wahl og frk. Paula Abry. Ved mgr. Kjellstrups forflytning til Kristiansand trådte mgr. Irgens inn i styret. Suppleanter har vært frk. Ing. Carelius og hr. Dag Jensen og revisorer frkn. Ragnh. Andersen og Sigrid Halle. Der har vært 8 styremøter, medlemsantallet er steget noe og er nu 121. Foreningen har avholdt 4 familieaftener med foredrag av henholdsvis lektor Th. Barth: «Inntrykk fra en reise Afrika rundt» — mgr. Irgens: «Den franske dikter Péguy» — lektor Per Skansen: «En fransk konges overgang til asatroen» — førstefullmektig I. Ruyter: «Et besøk hos trapister og dominikanere» — alle aftener tillike med musikalsk underholdning, oplesning o. l. 17. mai-festen avholdtes i fellesskap med St. Halvardlaget. Førstefullmektig Ruyter holdt festtalen. Juletreffestene — først for voksne og siden for barn — såvel som fastelavnsfesten blev likeledes avholdt sammen med St. Halvardlaget foruten selvfølgelig den tradisjonelle årlige basar, hvis utbytte blev kr. 1131.94, som deltes likt mellom foreningene. Av sin part tildelte St. Olavsforeningen St. Olavs forbund kr. 125.00 og St. Olavs kirkekasse kr. 300.00. Alle tilstelningene hadde for øvrig kunnet glede sig ved utmerket tilslutning. — Årsberetningen blev vedtatt — likeledes regnskapet som oplestes av kassereren hr. Bruce. Man gikk deretter over til valg. Først på formann da hr. Andersen dessverre på det bestemte frabad sig gjenvalg. Valgt blev hr. Erl. Bruce. Da det øvrige styre hadde nektet å motta gjenvalg valgtes som nye styremedlemmer frk. Ingeb. Endresen, frk. Tuve Solegård, fru Signe Geist og herrne Bergmann og Willy Weiss. Suppleanter: frk. Elsa Wahl og hr. Dag Jensen. Revisorene gjenvalgtes med akklamasjon. Som delegerte til landsmøtet i Trondheim valgtes fruene Wahl og Elieson og hr. O. Andersen med frk. Randi Straith og hr. Karl Abry som suppleanter. — Ordet blev derefter gitt fritt hvorefter lektor frk. Tibergh hevdet at der ikke til en generalforsamling burde tas entre men utgiftene dekkes på annen måte. — Til slutt takket hr. O. Andersen for den tillit styret alltid var blitt møtt med men mest vilde han takke de andre styremedlemmer for det enestående gode samarbeid som der hele tiden hadde vært dem imellem. Endelig takket han alle som i årets løp hadde hjulpet foreningen med underholdning, gaver eller annen støtte. — Sognepresten, mgr. Irgens, holdt så en varm tale for og til det styre som nu skulde gå av og som han følte som en rett og en kjær plikt å skulde takke for dets energiske virksomhet og dets trofaste og uegenyttige arbeid. Han anså det som en stor fordel at et medlem av dette styre fortsatte over i det nye hvad han håpet vilde bli tradisjon og han ønsket dette nye styre et like så godt samarbeid og like så gode resultater som det gamle styre hadde hatt. Sognepresten takket ennvidere St. Halvards menighet for den hjelpsomhet de alltid utviste ved alle anledninger og sluttet med å peke på St. Olavs Forbundets store betydning for den katolske aksjon i Norge særlig ved dets utsendelse av foredragsholdere til de mindre menigheter rundt om på stasjonene. Han minnet St. Olavs menigheten om dens forpliktelser som landets største menighet og sluttet med en manende appell til å slå ring om forbundet og dets oppgaver. Man sang derefter Norvegia Catholica og generalforsamlingen gav plass for en hyggelig familieaften med god underholdning i form av oplesning av hr. Dahl-Myhre og musikk av hr. Wolfgang Olafsen. Til slutt tok man i mer private former avskjed med det populære og avholdte styre som man selvfølgelig gledet sig til å møte

som privatpersoner men som nettop som styre har løst sin oppgave til alles tilfredshet og takknemlighet.

OSLO. — I det biskoppelige kapell i Bispegården i Oslo blev det i dagene 19.—22. mars holdt retrett for menn ved velørv. pater Lutz. Det var St. Josefsforeningen som hadde sørget for at retretten kom istand, og kapellet var fylt hver aften. Den store deltagelse var et gledelig tegn på at det hos et stort antall av menighetens menn var et behov tilstede for i fastetiden på en særlig måte å samle tankene om det viktigste av alle spørsmål. Paterens foredrag blev fulgt med intens oppmerksomhet, og det er ingen tvil om at de har gitt deltagerne nytt mot og ny kraft til å leve Kirkens liv. Etter foredragene meddeltes hver gang den sakramentale velsignelse, første gang ved St. Halvard-kirkens sogneprest, annen gang ved sognepresten til St. Olav og endelig den siste aften ved Hs. Høiærverdighet biskopen. — Som avslutning på retretten samledes deltagerne til felleskomunion søndag 24. mars i St. Dominikus Kirke. Etterpå var de dominikanerpaterens gjester til en felles frokost, hvorunder St. Josefsforeningens formann i hjertelige ord gav uttrykk for retrettdeltagernes takknemlighet like overfor pateren. — Også St. Josefsforeningens styre fortjener for øvrig deltagerne takk for det initiativ styret her tok. —nd.

KRISTIANSSAND. — I «Agder Tidende» for 22. mars har ordføreren i den store folkerike bygd Søgne — en meget ansett mann — skrevet følgende som har til overskrift: «Takk til St. Josephs hospital», og som lyder: «Når jeg herved i ærbødighet tillater mig å rette en dypfølt takk til St. Josephs Hospital for den innsats det har gjort for vårt distrikt, skjer det i den trygge forvisning at det står en enstemmig folkeopinion bak. Alle de mange som gjennom årene er kommet i berøring med Hospitalet, må beundre den kultur og gode kristelige ånd som strømmer en imøte fra alle kanter. Samtidig ta jeg mig også den frihet å sende en siste hilsen og dypfølt takk til priorinnen, alle søstrene og læger for den vidunderlige og hjerterørende omhu som er vist vår lille Greta under hennes siste sykdom. Gud lønne Eder alle og signe gjerningen videre fremover. — Kornelius Try.»

— og derute

WASHINGTON. — Igjennem den amerikanske presse er der gått en stor artikkel som Mussolini har offentliggjort og hvori han på det alvorligste advarer mot at staten skal blande sig op i en nasjons religiøse saker. I denne artikkel heter det bl. a. «Hele den occidentale civilisasjons historie — fra det romerske keiserdømme til våre egne dager, fra Dioletian til Bismarck at når staten har begynt en kamp mot religionen er det alltid blitt den som har lidt nederlag. Ti en kamp imot religion er en kamp mot det usynlige og uangripelige — det er en kamp imot ånden i dennes dypeste og intimeste form og det er bevist at selv med de skarpeste våben formår staten ikke å tilføie Kirken dødelige sår, ti — og her tales om den katolske Kirke — den er alltid kommet triumferende ut av selv de hardeste prøvelser.»

MADRID. — Den pavelige nuntius, mgr. Tedeschini, har opprettet et suppekjøkken som daglig skaffer middag til 1500 fattige. Myndighetene har uttalt sin beundring for dette tiltak sått igang av en katolsk organisasjon. Alt arbeid ved dette kjøkken og hele opvartningen av de fattige skjer ved frivillig hjelp av unge katolikker.

Redaktør: Mgr. Irgens

Jac. Olsens Boktrykkeri, Telefon 12699 Storgaten 28. Oslo.